

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rei Christianae Apvd Iaponios Commentarivs

Trigault, Nicolas

Avgvstae Vindelicoꝝ, 1615

Ad superiorem rerum Iaponensium Commentarium. Appendix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68745](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68745)

*Ad superiorem rerum Iaponen-
sium Commentarium*

APPENDIX.

His triennij superioris commentarijs libet
attexere recentissimas è Iaponia litteras,
quibus anni insequentis res geste, duodecimi vi-
delicet supra sexcentimum perstringuntur.
nondum enim confecto anno, & quod inde se-
quitur, nondum scriptis annalibus, mense O-
ctobri soluebat è Iaponia in Macaënsē Sina-
rum portum, prima nauigandi per illa maria
tempestate nauigiū. Visum est ergo eius Eccle-
siæ Præsuli, & societatis superioribus, res gestas
in compendiū contrahere, & ad R. P. Nostrum
destinare, si qua sese fortassis occasio in Europa
offerret. Annales interim suo tempori reserua-
runt, qui cum ante vltimum nauigium, quod
anno 1613. in Indiam soluebat mense Februa-
rio, nondum appulisset, Ego qui eo nauigio
vehebar hoc Iaponicorum annalium compen-
dium accepi Romam deferendum, & interim
dum nauigando vacuos dies inueni, è Lusitano
sermone in Latinum quoque transtuli, nihil ve-
ritus futuris annalibus suam nouitatem decer-
pere, satisq; certus, ex hoc summario sitim, non
fastidium, nascituram: nam tametsi res sunt om-
nino luctuosæ, tamen habent, nescio quam, su-
scip

scepti in fidei causa labores suauitatem, & spem certissimæ frugis ex Diuina liberalitate nasci solitam abunde promittunt. binæ erant hæ litteræ, vt modo dixi, sed quia idem ita narrant singulæ, vt peculiaria quædam vicissim omittant ac suppleant, visum est mihi ex vtrisque vnum rei gestæ seriem texere, ne si vtrumq; dederò, fastidium repetendo: sin alterum, desiderium omittendo, vitio meo lector accipias. rei ergo gestæ series summatim descripta sic se habet, quæ necessario altius est paulo repetenda. Annorum superiorum commentarius res in Iaponia gestas continet in mensem Martium anni 1612.

Præsens item narratio res gestas persequitur in Octobrem vsq; anni eiusdem, & quidem res Iaponensis publica nullam sensit mutationem, sed Ecclesiastica res, & quod consequens est nostræ societatis, tantum concussa est, vt alia nulla nec publica magis nec fortasse atrocior tempestas exorta sit, ex quo fides Christiana in has insulas nauigauit. Ea priuato duorum (quod etiam luctuosius est) Neophytorum vitio conflata, in vniuersum deinde corpus penetrauit.

Notior est Ioannes Arimadonus Arimensis Dynasta, annalium Iaponensium lectoribus, quàm vt opus sit eum velle facere notiozem. Is educationis suæ è Christiano instituto peractæ immemor, ditionis suæ fines extendi maximè ambiebat, & quidem regni Fyensis portionem,
maio-

maioribus suis ereptam, Ta cacuano agro Armenique regno rursus adiungere cupiebat. Sub idem ferè tempus, à summo Iaponensis imperij moderatore, proneptis ei offertur, quam primogenito suo Michaeli, vxorem daret. ac tamen si filius iam Christiano ritu coniugem accepisset, apud eum tamen effecit dominandi libido, ne oblatum sibi honorem, & rei bene gerendæ occasionem prætermitteret. Michael igitur Parente nihilo melior, per summum scelus, priori coniugem aliam, verius pellicem super induxit, Et id vterq; egit, vt Patres prius rem factam viderint, quam futuram subodorarentur, quam tamen vt maxime præuidissent impedire minime potuissent, tantum apud homines valet dominandi cupiditas. Hac noua affinitate auctus Ioannes acrius cepit de profertendis regni finibus cogitare, degebat in Imperatoris aula Neophytus quidam Paulus Daifachi nomine, Ioanni peramicus & idem à Secretis erat Cozuquedoni viri nobilissimi penes quem, vt erat imperatori gratiosus in primis, primaria regni negotia sed maxime regnorum distributio pro cuiusque debitis versabatur. hoc maxime adiutore nitebatur Ioannes, ab Imperatore Fyensis regni partem obtinere, eam in rem nulli sumptui parcens, ad profusas largitiones Pauli arbitrio distribuendas, quam plurima donaria submittebat.

Paulus

Paulus vero mala fide negotium, gerens Ioannem in aui spe lactabat, eoque res deuenit, ut ad Ioannem Regij diplomatis exemplum mitteret, quo regni Fyensis, portionem sese impetrasse mentiebatur, nisi fortasse, quod Paulus assererat, impetrarat quidem, sed maleuolorum obtreccionibus Imperator ipse à promisso resilierit, eamque in suspicionem Nangasaquiensis oppidi Gubernator Sasioie dictus, idem & Christiani nominis publice & priuatim Arimensis Dynastæ hostis, à Paulo vocabatur. quam ob causam non inimicitia solùm inter vtrumque capitales erant, sed etiam de Sasioie nece consilia inter Paulum, ac Ioannem secretò miscebantur. Sesquianum iam tenuerat nullo euentu Fyense negotium, ac licet Paulus de tota re minimè desperandum esse scribebat, Ioannes tamen ne tot sumptus nullo fructu fecisse videretur, maxime quod iam res euulgata crederetur; statuit sibi ad urbem regiam proficiscendum, ut rem totam præsens inspiceret, & è proximo procuraret. comitabantur Michael filius, & noua nupta Imperatoris proneptis, eo consilio quod sibi quisque proponebat: Ioannes noster è nuru fauorem sperabat; Michael vero vna cum pelli-
ce sua alia omnia meditabatur, indigna, non homine solùm Christiano, in proximum, sed

sed etiam filio in parentem. Solent Iapones cum ad senectutem inclinant filijs iam coniugio astrictis regnorum suorum ac ditionum administrationem resignare, & sese in villam aliquam recipere. Eum morem negligebat Ioannes, Michaeli vero potissimum nouæ nuptæ consilij incitato, sera iam videbatur dominandi ætas. ad hæc inter parentem ac filium domestice rixæ aliquot intercesserant, quibus animi exasperati fuerant, tamen si alte omnia magna dissimulatione tegebant. Ergo Michael minimè negligendam exturbandi è solio parentis sequè intrudendi occasionem ratus, in aulam cum parente ibat nouæ nuptæ gratiâ innixus.

Vbi in urbem Fuximi peruentum est communis consilio præmissus est Michael cum coniuge, & hæc à parente in mandatis accepit, vt diligenti opera disceret ex Paulo Dayfachi, quid causæ esset, cur Fyense negotium tanto tempore spem falleret; qui si minus appositè responderet, moneretur Cosuquedonus Pauli herus, de tota re & apud eū quæreretur Michael, quàm mala fide Paulus hæctenus rem gessisset, quantas largitiones profudisset, aut ipse deuorasset, simul exemplum ostenderet Regij diplomatis à Paulo sibi pridem transmissum quod fictum esse suspicaretur. fecit Michael quod erat iussus eò accuratius, quod etia ad res suas bene gerendas attinebat Parentem intricare. Paulus igitur
quia

quia causæ suæ diffidebat, nihil est veritus omnia pernegare, ratus fortasse litteras suas excidisse, neque se facile posse conuinci. Itaque Michael Cosuquedonum adit, Paulum accusat, litteras ostendit, Et regij diplomatis exemplum, quo Fyensis regni portionem inipetratam mentiebatur, profert. Is rem, vti sibi nouam, admiratur, Paulum grauitèr incusat, & contra eum opem suam pollicetur. hæctenus ea res aut nemini, aut paucis nota erat, sed imposterum tota aula euulgata est, & facile ad ipsius Imperatoris aures, vel Cosuquedoni opera, vel domesticis proneptis querelis, quæ omnia domi contra socerum miscebat: quæta se ab Arimensi Dynasta socero suo, neq; pro dignitate exceptam, nec postea habitam, maritum suum imperatoria iam affinitate inclitum, præter Iaponia morem etiamnum priuatum degere, parentem verò illius, non solum sua æquo tenacius retinere, sed etiam Fyensis regni partem malis artibus ambire.

Imperatori ea res non ferenda visa est. Paulum igitur comprehendi, & Ioanneti in urbem regiam (Surunga nomen est) extemplo euocari iubet: causæ verò cognitionem supremo Iaponiæ Senatui committit, vbi aduenit Ioannes Paulum acriter accusat, quem multa licet tergiversantem, litteræ signa manus clarissimè conuincerunt. ergo amicitia in odium versa, Paulus quoque Ioannem de varijs insimulat & arcana

S

eius

eius consilia aperit, maximè verò Saffoie necem intentatam, qui tum in aula fortè aderat, & in eo ipso tribunali confidebat. Paulus ergo à iudicibus latro, & dolo malo rem alienam egisse pronunciatus: Ioannes multa perperam egisse est infimulatus; pæna in vtrumque ab Imperatore, Ignis in Paulum, in Ioannem exilij proclamata; Paulus igitur tota vrbe ignominiosissimè circumuectus in destinato supplicij loco, viuis igne lento tostus est; quo in supplicio fortiter se & Christianè gessit. Nam cum ab amico Ethnico suaderetur, vti ventrem sibi ipsi dissecaret, vt ignominiam simul & supplicij atrocitatem declinaret, laudem ex lapponico more, pro morte sibi fortiter illata consecuturus, id omnino facere recusauit, quod Christianis legibus violentas sibi manus inferre vetaretur, se verò supplicij vel ignominiam, vel atrocitatem, velut sceleribus suis debitam minimè refugere, & è diuina manu accipere: quòd responsum stupore amicum affecit, professum veram animi magnitudinem in Christianis institutis reperiri, ad obeundam quoque Christiana cum pietate mortem, non parum adiuuit, quoniam alia subsidia excludebantur, coniugis præsentia, quam etiam Imperator vna cum marito perire iusserat, sed vita demum illi condonata, intercessione pellicis regiae; iussa est tamen tristi
specta-

spectaculo interesse, qua in re Christianæ vir-
ginis animum præ se tulit, & maritohorta-
trix fuit ad mortem Christianè obeundam.

Ad eum modum extinctus est Paulus, nunc
Ioannem in exilium proficiscentem prosequa-
mur. Exutus regno primum eoque donatus
Michael, opera maximè coniugis fuit. Proscri-
ptus autem in regno Caynocuni exulare iussus,
vna cum Iusta coniuge matrona sanctissima &
paucis famulis, abest hoc regnum ab Arimensi
longissimè, à Surunga verò non procul. In hūc
exilij locum se contulit ipso dominicæ resurre-
ctionis die, iusto quidem Dei iudicio, vt ei qui
Ecclesiasticas leges violarat, Ecclesiasticæ quo-
que festiuitates in tristitiam verterentur. Hanc
tamen rerum mutationem forti animo tulit,
professus sceleribus suis debitas pœnas ab of-
fenso Numine reperi. Verùm vt erat animo nõ-
nihil inquieto, & parum aduersæ fortunæ pa-
tiens, cum sensisset hæc sibi à proprio filio in-
fortunia, nurnque simul cum Sasioie hoste suo
capitalissimo coniuratis, esse procuratas, tentare
iam in exilio positus cepit, si qua via se posset e-
ripere, & in pristinum statum restituere. Scri-
bebat frequentes in aulam litteras, ijs destina-
tas, quos gratia sciebat apud Imperatorem,
& apud cæteros auctoritate pollere. Auditum
est hoc ab æmulis quos dixi, cum iam ex aula
digressi

digressi redirent in occidentales Iaponiæ regiones. statuerunt igitur hūc sibi necessario eripiendum metum, virum nouerant facundum esse ac solertem, cumque intelligerent posse fortasse in gradum pristinum reuocari, in aulam tres viros mittunt, qui proscripto mortem machinentur, tanta vis est in regnandi cupiditate, vt ex animis euellat, quod natura mortalibus impressit; ipsi verò in itinere interim substiterunt, dum rei euentum præstolantur. Qui missi fuerant, tum alia multa de Ioanne questi, tum maximè intentatam Sasioje necem clarius explicantes, effecerunt, vt capitis in exulem sententia pronunciaretur, ergo quinto & quadragesimo die postquam in exilium fuerat deportatus, nonis Iunijs capite plectitur. Tristem nuncium Extremumque supplicium, ea animi comparatione scelerumque suorum detestatione ita suscepit, facile, vt ostenderit iratam vindicis manum, multum paterna clementia mitigatam. Neque enim decebat tam indigna Christianæ professionis crimina, impune ad Ecclesiæ Iaponensis exemplum abire; sed neque Diuinam bonitatem decebat eum planè deserere, à quo tot in Christianam legem merita, dum saniori mente esset, profecta sciebantur.

Ex hoc euentu sane tragico, tempestas orta est, cuius causa narratio superior est instituta; quanquam aliunde quoque prouenisse credibile

le est. Nam cum Insularum Philippinarum Prorex Nauarcho cuidam Hispano demandasset, uti plagam Iaponiæ, quæ ad Austrum vergit accuratè describeret; & portus immissa bolide exploraret, idque factum fuisset, etiam cum Imperatoris facultate, tamen ex ijs Hollandis unus, qui in hoc regno versabatur, eum deinde monuit, eam rem apud Europæos insolitam, belli signum esse, neque tolerari solere, Et hic tam à Principis sui quam Ecclesiæ Catholicæ desertor auxit suspicionem ex eo, quòd Nauarcho perpetuus comes fuerat è D. Francisci familia Religiosus, renouans antiquiorem illam suspicionem anni 1596. in casu non absimili, de quo iam P. V. scriptum fuisse meminimus. Ea igitur littoris lustratio in regno Yendo maximè facta est, quo in regno totius Iaponiæ futurus heres sedem figit, vnde non ille minus, quàm eius parens rem grauatè tulisse scribuntur, & sanè prius, quàm in aula Surungana, controuersia illa inter Paulum ac Ioannem euulgaretur, à Principe publicatum fuerat edictum (non sine parentis auctoritate) ne illo in regno nobilis quispiam Christiana sacra susciperet, grauibus poenis illi præpositis, qui mandatum neglexisset. Quin etiam prius in eius aula, de Christianis omnibus extinguendis inita consilia ferebantur. Verùm nec edictum nec alia consilia ad id temporis vllum effectum sortiebantur.

S ; Quæcuno

Quæcunque verò tandem fuerit persecutio-
nis causa, vtramque fuisse nihil dubium est, e-
go narrationem pergo prosequi, & primum
quid Imperator, deinde quid reliqui reguli, ad
extremum quid Michael in religionem Chri-
stianam mouerit commemorabo. Ex infausta
litis eueatu inter duos Christianæ religionis
professores, magnam ipsa religio, licet imme-
rito, contraxit infamiam. Nam summus to-
tius Japoniæ Imperator, vt iam diu non parum
in sensus fidei Christianæ institutis, hinc an-
sam capiens obtrectandi, duorum culpam in-
vniuersos, & inde in ipsam legem Christianam
referebat, palam dictitans, aliam sectam non
esse vllam quæ huic dolis, fraudibus, impieta-
te par foret, ergo acriter in domesticos suos in-
quiri iubet, essente aliqui huius, vt aiebat im-
pietatis sectatores. Delati sunt omnino qua-
tuordecim, quibus ad se euocatis admodum si-
bi displicere præ se tulit; quod neglecto edi-
cto suo, (quo iam olim interdixerat, ne cui li-
ceret è familia sua patrios ritus cum peregrinis
Christianorum institutis commutare) ad im-
piam sectam defecissent, qua ex causa meritò
capitalis criminis rei essent, se tamen præte-
ritis obsequijs vitam dare, & sædam à pa-
trij Dijs defectionem, bonorum proscrip-
tione & perpetuo exilio damnare; quam sen-

sententiam

uentiam Christi Athletæ fortissimi ad vnum
 omnes ceperunt. Sed crudelissimus tyrannus
 atrocius propè sæuijt in absentes. Nam à su-
 premo Imperij Senatu suo nomine litteras ad
 vniuersos regulos scribi iussit. Interdixisse
 se vniuersis aulæ suæ asseclis, ne quis patrios
 ritus cum impia Christianorum, secta com-
 mutaret. Et quoniam ex omni suo comita-
 tu quatuordecim deprehensi fuerant, qui hanc
 suam voluntatem sequi neglexissent, eos se
 fortunis omnibus ac patrio cælo exuisse.
 Eos autem cum his litteris nominatim om-
 nes exprimi voluisset, sanxit seuerissime ne
 regulorum ac Dynastarum quisquam à se pro-
 scriptos exciperet, aut quicquam earum re-
 rum, sine quibus vita duci non potest, sup-
 peditaret.

Id edictum Iaponensis etiam Ecclesiæ anti-
 stiti, ac Societatis IESV superioribus, Nanga-
 saquiensis oppidi Gubernator ita significauit,
 vt simul moneret, viderent etiam atque etiam
 ne hoc edictum violarent, id Imperatorem
 grauatè laturum, & seuerissimè puniturum.
 Ita gloriosi Christi pugiles, purgamenta hui-
 us mundi facti, & in solitudinibus ac spe-
 luncis errantes, Ecclesiæ nascentis incunabu-
 la in extremo terrarum orbe, post tot sæcu-
 la renouarunt.

Neque hi solum publicum fidei testimoni-
um in amplissimo totius Iaponiæ theatro, vrbe
videlicet regia reddiderunt; nam, cum sit effi-
cacissimum Principis exemplum in vtramque
partem, tametsi minimè iusserit reliquos aulae
suae Principes, de famulis Christianis, quod ipse
fecerat, quæstionem instituere; nihilominus
quisque pro se, vel adulandi studio, vel offen-
dendi Principis metu, è suo famulatu plerique
fidei Christianæ sectatores expulerunt, ijque
ad septingentos numerati dicuntur, & nume-
rosa testium hæc turba, tametsi fidei nostræ
constantiam non parum illustrarit, affectit ta-
men non parum reliquam fidelium turbam &
potissimum gregis Christi pastores, cum vide-
rent tot viros nobiles fortunis omnibus exu-
tos, vnà cum suis familijs ad extremam rerum
omnium indigentiam esse redactos.

sed neque Regis indignatio sese aulae finibus
tenuit, nam præterquam quòd ædes nobis ere-
ptæ sint, in quibus Sacerdos è nostris, dum Su-
runganos Neophytos viseret, morabatur, eo
prætextu quod in Pauli, de quo supra, fortunis
numerarentur; eandem fortunam subierunt æ-
des aliæ etiam Franciscanorum Patrum, quod
vnius è famulis regijs, proscriptione damnatis,
esse dicerentur. Imo latius serpsit malum: nam
posteaquam in deliberationem ab ipso Impera-
tore, quid fieret Euangelij præconibus tota Ia-
ponia

ponia sparsis, vocatum fuit, parum abfuit quin sanciretur, vti omnes nostri quotquot in Cami partibus (ita vocant regiones Miacensi metropoli viciniore) Miaci omnes cogentur, neque inde abire permitterentur, reliqui verò Nangafaquij eadem lege retinerentur. Cui sententiæ cum Miacensis Gubernator restitisset, asserens Patres vbique multos habere suorum dogmatum sectatores, quos suis temporibus omnino essent visitaturi: subintulit Imperator, eos qui hoc fecerint capite plecti te. Huc illius euaserat indignatio. neque satis notum qua ratione factum sit, vt mitior sententia lata fuerit: in extremis quippe Ecclesiæ laborantis angustiis, is qui regum corda manu tenet, facit cum tentatione propentum. Ijs igitur in vrbibus, quæ ab ipsomet administrantur Imperatore, res Christiana in hunc modum est constituta, Miaci, quæ vrbs, est antiquorum Regum Sedes, & totius in hanc vsque diem Iaponiæ caput, auctoritate regia sanxit, vti vna Christianis ædes sacra dumtaxat relinqueretur, antiqua illa scilicet Patrum Societatis nostræ, hac vt apparet ex causa, quòd Regijs diplomatis iam olim munita plus habebat firmitatis. Aliam ædem in inferiore vrbis eiusdem statione iussi sunt nostri deserere, eamque vel disturbare vel vendere. Eandem fortunam passa est ædes Patrum è D. Francisci familia, ipsique iussi sunt è Miacensi

metropoli in urbem Fuximi, quæ illis assignata erat demigrare, quod extemplo fuit executioni demandatum. De Patribus quoque Dominicanis quæsiit Gubernator, haberentne Miaci canobium & ædem sacram: sed probatum ab ijs est ædes suas esse priuatas, in quibus Lusitani & Hispani in aulam ventitantes, commorarentur. qua ex causa Gubernator non ultra institit, nisi quod vicinos omnes scripto confirmare cæpit, rem ita se habere, neque futuros post hæc ijs in ædibus ullos Neophytorum cætus; quod etiam seuerè obseruatur. vnus porro alterue, qui è Patribus remanserant occulti, amplius solita munia non exercebant, & ad extremum ipsi quoque Miaco excedere sunt coacti. In reliquis urbibus, quæ in Cami regione computantur, vbi religiosorum Societatis, Diuique Francisci domicilia visuntur, in Fuximi seu Vozaca & Sacay, tamen si sint primario sub Imperatoris ditione, sintque celeberrima regni totius emporia, nihil admodum est immutatum, itaque ibi Euangelij administrati antiquum obtinentes, in hanc vsque diem quieti commorantur, ipsæ tamen ædes conuiuentibus Gubernatoribus in amicorum quorundam fortunis numerantur. Et Patres temporis seruientes magna circûspectione rem procurant Christianam. In Vozacensi porro vrbe hoc peculiare fuit, quod quia est sub Fideyori tutela (is, vt supra

pra dixi, Filius est Imperatoris demortui, ab eo, qui nunc Iaponiæ præest, iniuria exclusus paterna successione) & quia ædes Societatis cum facultate Taicosamæ extructa sit, nihil omnino est innouatum, eandemque immunitatem aliorum Religiosorum, qui in eadem vrbe degunt domicilia senserunt, sed in hac tamen vrbe illustre martyrium fuit Neophyti cuiusdam Leonis, quem priuatim herus ideo maectauit, quod Christianam nollet fidem eiurare, de quo in annuis fusè. Et hæc ferè ab Iaponiæ supremo moderatore, vel in aula, vel in vniuersa ditio- ne illi propria, contra rem Christianam in hoc rerum turbine tentata sunt.

Venio nunc ad ea, quæ ad eius exemplum reliqui peculiarium regnorum Dynastæ contra Neophytos commouerunt, uno excepto Arimensi Regulo Michaele, cui cõsulto extremum locum relinquo, quod in eius ditio- ne hæc potissimum procella sauiet. Tametsi Iaponensis Imperator ad reliquos Dynastas, nihil super religione Christiana noui scripserit, nisi quantum ad proscriptos supra famulos attinebat; non paucis tamen vel priuato in Diuinæ legis cultores odio permoti, vel adulandi studio incitati, occasionem inde sumpserunt eos persequendi. Atq; imprimis in Regno Yendo, vbi regni hæres commoratur, edicto nouo cautum est,

est, ne cuiquam, è nobilium aut militum ordine liceat Christo summo Imperatori nomen dare, prius autem aliquanto, quàm hæc procella oriretur, Patres è Franciscana familia ædes, sacram & priuatam amiserunt, ex eo quod vicus ille in quo sita erat utraque, in fretum recipiendis nauigijs aperiri ceptum, sit auctoritate publica commutatus, nondum porro alium nominæ structuræ agrum impetrarunt, nec videntur in hac rerum perturbatione impetraturi. In alijs regnis multi, Dynastarum edictis sollicitati & caducarum rerum amissione perculsi, tempori cesserunt; sed alij quoque permulti, quæ Dei benignitas est, insigni constantia, ne religionem amitterent in hac procella, cætera libentes amiserunt, idque maximè in regno, quod Fingo appellatur. Idem ferè de Chicugen dici potest. In Chicungo atrocior etiam fuit tempestas, in ipsum enim Ecclesiæ Pastorem Sacerdotem nostrum sæuierunt, eum quippe regni moderatores suis finibus eiecerunt. Qui in urbem Facata se recepit huic regno cõterminam, vt inde persecutionis exitum contemplaretur, nec inutile consilium fuit, nam cum illos ipsos regni moderatores facti pænituisset, ab ijs est postliminio priori domicilio restitutus, in quo nunc rem Christianam procurat, sed ita circumspectè, vt nihil sua culpa turbarum commoueat. In Bungenfi regno duabus nostri sedibus
amissis

amissis, Tacæta videlicet & Notcu, ab eius Dynasta abire iussi, quo maximè vellent, se intra eiusdem regni fines in Neophytorum quorundam ædes clam receperunt, donec aspiret dies tranquillitatis, & inclinentur persecutionis umbræ: nec nulla spes est, nam Dynasta in dies melior aliquam serenitatis lucem videtur aperire. Eodem tamen in regno tertia sedes est Xinganomine, quo nondum peculiaris loci Dynasta favore, communis procella peruenit, huius regni Neophyti vniuersim, magnos in tuenda religione animos præ se tulerunt, è quibus omnino quatuor gloriosam in vinculis confessionem hodieque profitentur. In regnis Bugen & Aqu, in quo Ficoxima sita est, antiquam pacem retinet religio Christiana. In Fococu alijsque regnis Mori, plus metus quam rei fuit, nam in Neophytos dum multa intentata essent, tentatum, re ipsa nihil. Idem Insularum Amacusa status est, nam tametsi Ximanocamidono earum Regulus, Patres nostros eijcere in animo habebat, tamen suorum consilij etiam Ethnicorum, ab ea mente deductus est. Idem fere de Omurense Ecclesia, & regnis Gotoo intelligendum volo, nam infra metum ac minas malum fuisse perhibetur: Cum Firandensi cætu, nihil dum moueri audimus. In regno vero Tamba persecutio nis imbrem depluisse narratur. Hæc nominatim tetigisse satis arbitror, peculiarem singula-

rum

tum rerum narrationem, litteris annuis referuamus. Nunc ad Tacacu, id est, Arimensem ditionem, orationem conuertamus, eiusque luctuosam faciem contemplemur.

Vbi auditum est Sayemondouum (neque enim sacro post hac Michaelis nomine dignus est, qui à fide defecit) nouum Arimensis agri Dynastam, sublato malis artibus parente, in eius locum esse suffectum, & vnà cum Herodiade illa Imperatoris pronepte aduenire, itinerisq; comitem rerumq; gerendarum veluti paedagogum assignatum illi Sasioje Nangasaquensis agri moderatorem, illum Christiani nominis hostem acerrimum, facile intellectum est ab omnibus, atrocem vniuersæ ditioni procellam imminere, satis quippe sciebatur iuuenem illum dominandi libidine, qua nihil parenti erat inferior, incitatum, ante annos aliquot Sasioje promississe, se, si eius opera exturbato parente, rerum in Arimensi egro potiretur, Patres nostros omnes è suis finibus exterminaturum, & rem Christianam profligaturum. Ergo Patres primum se, tum cæteros contra præuisa tela, vti minus ferirent accuratè compararunt. Et vix acceperat ab Imperatore ius in Arimense regnum nouus Dynasta, cum exemplo mittit ex vniuerso famulatu selectos quatuor asseclas suos, qui suo nomine Arimensis agri possessionem adirent.

Ab

Ab his tamen si nihil dum est circa religionem immutatum, clausi sunt tamen dispositis excubijs regni exitus terrâ, marique portus omnes, ne quis suo iniussu regni finibus excederet, quam quidem abeundi facultatem, nemini admodum grauatè concedebant, sed cum Patribus nostris ita seuerè agebatur facilè vt apparet has excubias in solos Patres esse dispositas, nec dubia fuit coiectura, postea enim comperit fuit nouum apostatam, nostram etiam supellectilem tam sacram quàm domesticam, dimissis vnica cum veste nostris, spe deuorasse, quanquam videatur sententiam mutasse. Consecutus est ille quidem dispositis vigilijs de non efferenda supellectile quod volebat, sed impedire non potuit, quin Arimensis Collegij Rector quotidie propè, Prouincialem, qui Nangasaquij degebat de omnibus admoneret, licet hoc etiam ipsum non ita facile consequeretur.

Quinto Idus Iunias, in quem diem vigilia Pentecostes incidebat, appulit nouus Dynasta vel potius tyrannus Ximbaram, qui portus in Arimensi ditione numeratur; abest verò Arima tribus non amplius Leucis Lusitanis, & ea ipsa nocte malorum incentor appulit Sasioje. Eo in portu simul omnes substiterunt initoq; consilio de vniuersa re Christiana euertèda, primum edictum scriptum est in hanc ferè sententiam.

Quoniam

Quoniam summus Iaponiæ Imperator, Christianorum legem Iaponia vniuersa exterminari mandaret, se quoque impostero iubere, vti subditi omnes sui eam eurent, qui id facere abnuerent, intelligerent se omnino plectendos. liberum porro vnicuique fieri quam maximè voluerit è Iaponijs sectis amplecti, earumque sacerdotes ac ministros euocare, quibus ager ad extruenda fana ex publico donaretur. Impium hoc edictum primo alteroque post dictam celebritatem die, in omnibus vicis ac pagis Arimensis agri à primarijs tyranni famulis, quos ad eam rem tres omnino selegerat, est promulgatum, sed ita vt nemini per eos dies vlla vis inferretur, secundo promulgationis die nouus Arimadono, vna cum Sasioie, solemnè apparatu, Arimam est ingressus. Ex itinere porro impius defertor, haud dubium quin hortatore Sasioie, obuias aliquot cruces petulanter euertit. Eoque ipso die tres nominauit aulæ suæ primores, primus erat Dynasta, Patruus Parentis videlicet & semigermanus, alter erat consobrinus, tertius verò senex quidam, qui iam plures annos vnus fuerat ex Arimensis regni moderatoribus: his demandauit vti militibus omnibus ac cæterâ Nobilium turbâ singulatim accersitis, vna cum ijs, qui stipendia sua mererent, suo nomine mandarent ac suaderent vti eiurato Christo ad patrios ritus reuerterentur. Id agi captum impigre:

pigrè: nam in Senioris domum triceni ferè e-
 uocabantur, tum singuli ab his inquisitoribus
 interrogabantur Christumne ex Dynastæ man-
 dato eiurarent? Non deerant aliqui quos pœna-
 rum metus ex animi sententia deturbaret, sed
 plerique palam asserabant se Principi suo in om-
 nibus ad aras vsque parituros, si autem de his
 violandis ageretur se nec posse nec velle etiam
 proposita mortè parere. hi qui fortiter se gesse-
 rant varijs artibus ad mutandam sententiam vr-
 gebantur, non solum in iudicum præsentia, sed
 submissis familiaribus, qui iam à Christo ad ty-
 rannum indigna permutacione defecerant; qua
 etiam arte nonnulli, qui iam fortiter resisterant,
 turpiter deinde sunt expugnati. verum ad ex-
 tremum fortissimi pugiles, qui sibi vbique con-
 stiterunt fuere permulti, à quibus iam compa-
 tatis animis fortunæ vitæque ipsa in Christi
 causa ponebantur. vbi euulgatum est Nobiles
 ad Christi confessionem accersiri, certatim in
 eadem sacram ab omnibus ordinibus concurre-
 ceptum est, ita frequenter, vt nullus Patribus
 refectioni quiete necessariae locus relinqueret-
 tur. Cum Neophytis ergo hic ferè ordo per eos
 dies seruabatur, Matutinis horis omnipotenti
 Deo litabatur, ijs autem, qui ab iudicibus die
 condicta fuerant accersiri, sacrosancti huius sa-
 crificij victima in refectionem distribuebatur,
 vt illius virtute vitam reddere, ne grauarentur

ei, qui suam pro omnium salute prodegerat. Si qui vero angustijs temporis prohibiti, his armis permuniri minimè poterant, ijs in præmium pretiosum hoc munus tradebatur postea si gloriosam pro Christo confessionem animo constanter protulissent. Cæteros appositis cohortationibus ad profundendum in Christi causa sanguinem incitabant. Et quia pœnitentium numero Patrum paucitas superabatur, ne cui deessent, hanc rationem inierunt, fratres nostros adiutores, & alios scholares, rei Christianæ ex Iaponensis Ecclesiæ instituto administratos, in ædes submittebant singulos accommodatius incitatuos, ad mulieres porrò prouectiores destinabant matronas, quæ longa virtutis exercitatione dignæ Apostolico ministerio videbantur. Sed nihil incitabat ardentius quàm illorum nobilium, qui iam è pugna victores redierant cohortatio, hi enim auctoribus nostris, per ædes cursabant, & sacrum quo iam ardebant ignem in aliorum animos coniiciebant. Salubre visum est hoc institutum contra impietatis ministros: nam sicut illi fortes alioqui pugiles infirmorum colloquijs deturbarunt; ita propensius videbatur infirmos fortasse nonnullos, fortiorum vel colloquijs, vel exemplis confirmari.

Hactenus cum Neophytis, post etiam cum Patribus tyrannus decertauit, Ipso enim D. Anthonij

thonij Paduani; vel potius Lusitani, die, fortasse
 in eam diem sœuire desierat, vt agrè faceret na-
 tioni Lusitanæ (quæ vt alias in oriente permul-
 tas, ita hanc expeditione Iaponicam, cum tanto
 fructu cõplexa est) eo inquam die, cū nouus de-
 fertor, cum pellice sua & Sasioje cõuiuaretur, du-
 os è conuiuio viros nobiles ad Collegium misit,
 (quàm aptè Herodem ille cū sua Herodiade re-
 ferebat!) hos Patribus renunciari hæc fere iubet.
 Imperatorē suum lege Christiana omnibus in-
 terdicere, eam ob causam sibi omnino nõ lice-
 re, Patres eiusdē legis præcones ac ministros, in
 suis terris retinere. Abirēt igitur extemplo quo
 vellent, sua secum efferrent, præter ea quæ Ia-
 ponico more efferre non licet. Ea consuetudo
 est, vt proscripti, ædes suas storeis instratas, ex
 more portis ac fenestris, & reliqua lignorum
 congerie instructas, fisco relinquunt. Hoc man-
 datum extemplo Collegij Rector, tum Præposi-
 to Prouinciali, tum reliquis Patribus, in suas pa-
 ræcias tota ea ditione distributis, renunciari iu-
 bet, quod vbi euulgatum est, dubitari potest u-
 tros acerbius perculerit nuncius hic, Neophy-
 tōsne an Pastores, & sanè tristis erat nuncius, tot
 annis cultam vineam vno die deserui, in qua ne
 palmes quidem vnus reperiēbatur, qui non in
 Christo vite vera, per Baptismum insertus esset.
 Ad eum ergo nuncium frequentiores in ædem
 nostram concursus fieri cæpti, ijq; ita excreuerūt

vt tyranno quod assolet suspicionem sinistram
 mouerint, ædes enim sacra ad pedem collis, in
 quo arx est extructa, omnia conspicienti ob-
 iiciebat, ergo immissis excubijs lupi oues à Pa-
 storibus arcebant. Neophytorum tamen de-
 sideria, militarem in excubando industriam
 eludebant: nam conscensis, qua minus cre-
 debatur parietibus, vel mentito habitu etiam
 Nobiles matronæ, in ædem nostram penetra-
 bant. hos omnes Patres, quibus poterant sub-
 sidijs, sed maximè pœnitentiæ & Eucharistiæ
 Sacramentis confirmabant, & mœrorem quem
 tergere non poterant, mitigabant. Quoniam
 verò post mandatum conuiuente Arimadono,
 nostri dies aliquot substiterunt, per eos dies ni-
 hil aliud diurnis ac prope nocturnis horis om-
 nibus faciebant, quàm concurrentes Neophy-
 tos expiare. quæ porro de Arimensi vrbe dico,
 idem de reliquis sedibus dictum volo, Et sanè
 tam insignis huius Ecclesiæ virtus intoleranda
 procella enituit, vt vniuersæ Iaponiæ exemplo
 esse possit in retinenda fide nihilo minus, quàm
 hæctenus fuerat in amplectenda. Nec enim
 solum viri nobiles, aut è militari ordine, qui-
 bus fortasse natura plus est animi ad adeunda
 pericula; sed ipsi negotiatores & agricolæ, ac
 reliquum vulgus primorum exemplum & au-
 ctoritatem præire potius, quàm sequi videban-
 tur. Ex ijs enim permulti nouo more illustre
 sub-

subeundi martyrij sodalitiū contrahebant, quod adhibito etiam iureiurando, vel gentis more proprio Chirographum sanguine confirmabant, alijsque modis necessitatem sibi oppetendæ mortis imponebant, ne quis fortasse hostiū aries concepram animo quateret firmitatē.

Accepto Præpositus Provincialis tristi nuncio, reque in deliberationem vocata, Patribus auctor fuit, tametsi Neophytis videretur vti Patres omnes huic primo furori cederent, clam postea ad eos iuandos redituri: sibi tamen ac Patribus videri omnino, ne gregem suum Pastores omnes desererent, ac penè proderent, omnino tres aut minimum duos Rector nominaret, qui etiam cum vitæ periculo sese intra regni fines occultarent. Fecit Collegij Rector, quod iubebatur & communicato cum Neophytis feruentioribus consilio, duos Patres in ipsa vrbe Arimensi reliquit, alterum apud senem quendam ipsius Dynastæ auunculum, & alterum apud alium Neophytum in suburbanis ædibus occultatum, alium etiam Patrem alio in loco reliquit cum socio adiutore, loco Canayania nomen est. Nunc verò alij duo subsidio submissi sunt, alter in Cuchinotcu, alter in Cadzuca pagis, atque ita Patres omnino quinque tres socij adiutores scholares administri, in agro Arimensi latent, & rem Christianam quam possunt prudentissimè procurant.

Non arbitrabatur Arimensis Dynasta, cū religionem Christianam è suis finibus exterminandam suscepit, se tantam in suis ciuibus firmitatem experturum, quam vbi aduertit, satis dubius quid ageret, hæere cæpit. nam hinc eum Sasioje vrgebat, mali dux & caput, quē ideo nimis verebatur, quod sciret eum Imperatori esse non mediocriter gratiosum. Illinc intelligebat se, si rem ad exitum persequeretur ditioni suæ exitium allaturum, & erat certum, futuros, qui extrema omnia in Religione tuenda adirent, ri, neque hi è primaria solum Nobilitate, sed ex reliquis ordinibus ac plebe vniuersa. Ergo vellet nollet fidei quam extorquere se posse diffidebat, impunè retinendæ permultis Nobilibus fecit facultatem. Negotiatores porro ac opifices, colonosque omnes ab edicto exclusit, liberam illis potestatem faciens Religionis pro arbitratu eligendæ. Ne vero nihil fecisse videretur & iustam Sasioje indignationis causam præberet, nonnullos viros nobiles asseclās suos, familias omnino quinque, qui insigniorem coram deputatis quæstoribus constantiam præ se tulerant, exutos stipendijs ac fortunis omnibus vna cum familia vniuersa exulare iussit, edicto cauens ne quisquam eos reciperet aut foueret. quam illi sententiam non libenter solum, sed hilariter sunt amplexati, Deo gratulantes suam sortem quam in insigni Dei beneficio, reponebat, deinde

de ne cuiquam malū accerserent, in siluam sese
ut priores illi quatuordecim ab Imperatore pro-
scripti, cum vniuersa familia receperunt, vbi
eos Neophyti neglectis edicti pœnis, omni
Christianæ pietatis obsequio fouent, nec ipsi so-
lūm, sed etiam Patres nostri qui Nangasaku
morantur vna cum huius Ecclesiæ præfule, in-
partem operis pij venire voluerunt: nam ad pe-
cuniarium eleemosinæ nomine subsidium, ve-
stes quoque submiserunt. Nec hic stetit ty-
ranni futor, sed eius mandato tres ex vniuerso
Neophytorum grege victimas, martyrij gloria,
eius ministri cohonestarunt. Arimæ vir nobilis
Leo nomine, in Christi causa sanguinem fudit,
quod cum ille iam subodoraretur, verebatur ta-
men, ne si forte improviso ictu peteretur, ex cō-
suetudine militari ferrū stringeret, & Christia-
næ mansuetudini officeret; sed ut erat compara-
tus, sibi præsens fuit: cum enim in medio vico
siccarius eum inopinantē aggressus fuisset, mox
militare cingulum vnaq; ferrum quo accinctus
erat, abiecit, & mortem pacatissimè suscepit,
quam ardentissimè expetebat. Alij duo Micha-
el ac Matthias in pago Arijæ plexi sunt, quod in
Patrum absentia infantes baptismo eluissent, de-
functos sepelissent, aliaq; id generis exercitia
peregissent, sed maximè quod auctores fuissent
sodalitij martyrū instituendi, de quo cōmemo-
raui, in eoq; Catalogo primi sua nomina inscrip-
sissent.

T 4

Atque

Atque hic maximè fuit processus instituta ab Arimensi Dynasta persecutionis, quæ nunc in dies mollior, spem facit pristinae tranquillitatis breui reditura: nam Arimensis Dynasta eo ipso tempore, quo Patres abitum parabant ad Collegij Rectorem misit quendam propinquum suum, qui multa ad se purgandum, causaretur, assereretque esse se animo, quo semper fuerat Christiano, sed ne patria hæreditate excideret, hæc se necessario facere; etsi quidem sciret, quanto se scelere adstringeret, sperare se tamen mutatis temporibus omnia cumulate restauraturum. Idem obnunciari iussit Episcopo, & Societatis nostræ superioribus; nec dictis fidem deesse credimus, satis enim constat, eum non nescire, quot è nostra Societate sacerdotes in Arimensi ditione latitent, quod nondissimulat solum, verum etiam facultatem fecit duobus tribusue rem Christianam, quam occultissimè possent, procurandi, nec in hoc rerum statu nihil est, quod eius vineæ cultores consoletur: nam ut scribit Episcopus, satis constat nulla ministrorum culpa quicquam innouatum. Præterea tantum Christianæ Religioni ex tanta Neophytorum firmitate per vniuersam Iaponiam splendoris accessit, ut omnino sperandum sit, ex hac procella, quod in Ecclesia semper contigit, insignem aliquam serenitatem nascituram. Alia multa erant peculiaria, quæ

annalibus secuturis reseruantur, hæc satis visa sunt, vt ne nesciretur, quo loco res Ecclesiæ Iaponensis versarentur.

Scribitur quoque in altera Epistola, vnde hæc accepi, post scriptas litteras, extinctum è Societate nostra fratrem vnum adiutorem natione Iaponium Gasparem Toi nuncupatum Episcopi litteræ datæ scribebantur Octobri mense, decimo die, Societatis verò, mensis eiusdem 22. anno salutis nostræ millesimo sexcentesimo duodecimo è portu Nangesaquiensi.

Nondum hæc edideram cum Romæ, quoniam itinere diei benignitate confecto perueneram, litteras legi ad Præpositum Generalem, à Prouinciæ Goanæ Præposito Prouinciali Goæ datas Aprili mense, anni 1614. ac itinere terrestri transmissas anno videlicet 1613. Octobri mense scriptas, sibi redditas, his nunciabatur exortam apud Iapones in Neophytos persecutionem malo denuo recrudescente acriter vrgeri, siue à decrepito totius Iaponiæ Imperatore siue ab Arimensi Dynasta, fœdissimo Christianæ legis desertore. Et quidem hoc speciatim tangebatur varijs in locis Iaponios Neophytos octo & viginti generose Christum in tormentis professos, vitam glorioso martyrio profudisse; præter alios octo in Arimensi ditione, quos instar nobilissimi Athletæ Laurentij lentis ignibus tostos asserebant; quorum animis ac triumphis

T 5

phis

phis accensi ex Arimensibus Neophytis ad viginti millia, sese ad idem tormenti genus in Christi causa tolerandum paratos esse prætulērunt; qua re cognita tyrannus Arimensis territus, furoris sui cursum inhibuerat. Itaque gloriosa quidem triumphis, sed squallida pulvere Iaponensis Ecclesiæ facies exhibetur; maximè quod Amacaensis Oneraria, rerum, sine quibus vita non ducitur, subministratrix in portu scopulo allisa illius anni nauigationem sefellit, Et necessarium in his angustijs subsidium distulit, spesque multas interrupit. Hæc eo consilio addidi, vt quoniam mala perseuerant, lectorum preces non consistant, vti pace reddita, belli spolia colligantur.

Ad maiorem Dei Optimi Maximi gloriam.

